

Nr 57.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 31 januari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—7:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 31 januari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

1:o.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 juni 1929 har *chefen för Jönköpings-Kalmar regemente* gjort framställning om beredande av pension åt kokerskan vid regementet Augusta Jonsson.

*Ang.
pension
åt kokerskan
Augusta
Jonsson.*

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 1 saml. 42—43 häft. (Nr 57—58.) 162 80

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Jonsson, som är född den 9 juni 1863, varit anställd såsom föreståndarinna vid förutvarande Smålands husarregementes manskapsmäss under tiden 5 oktober 1905—31 augusti 1910 samt såsom kokerska dels vid förutvarande Kalmar regemente under tiden 6 april 1914—31 december 1927, dels ock vid Jönköpings-Kalmar regemente från sistnämnda dag; att hon vid regementet uppburit en avlöning, som — frånsett dyrtidstillägg — uppgått till 930 kronor för år, jämte fri bostad, kost, bränsle, lyse och tvätt; att hon lider av starkt utvecklade blodåderbräck i båda benen och kronisk lungutvidgning samt därjämte företett accentuerade hjärttoner; att hon under det senaste året vid garnisonssjukhuset i Linköping undergått behandling för lymfkörtel- (och blod-)sjukdom; samt att hon under hela sin tjänstetid fullgjort sina åligganden på ett synnerligen berömvärt sätt samt städse iakttagit ett hedrande uppförande.

Chefen för östra brigaden har tillstyrkt den gjorda framställningen.

I avgivet utlåtande i ärendet den 2 juli 1929 har *arméförvaltningens intendents- och civila departement* anfört, att, med hänsyn till Jonssons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst och i betraktande av att hon på grund av sjukdom snart måste lämna sin anställning vid regementet, departementen ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att åt henne vid avgång ur kokerskebefattningen vid regementet bereddes något årligt understöd av statsmedel för hennes återstående levnad. Vad anginge beloppet av ett dylikt understöd, finge departementen hänvisa till vad 1927 och 1929 års riksdagar beslutat i fråga om pension åt förra kokerskan vid Norrlands artilleriregemente Anna Juliana Nilsson (riksdagens skrivelse den 25 maj 1927 nr 214 p. 48) samt förra kokerskan vid intendenturkompaniet å Karlsborg Hilma Charlotta Katarina Björling (riksdagens skrivelse den 28 maj 1929 nr 215 p. 31). Oaktat riksdagen, såsom framginge av dess förstnämnda skrivelse (sid. 15), ansett det vara mindre lämpligt att vid bestämmandet av pensioner åt arbetarpersonal såsom regel taga till utgångspunkt de i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen angivna grunder, hade likväl riksdagen beträffande ifrågavarande kokerskor bestämt pensionsbeloppen i enlighet med sagda grunder. I anledning härav och då Jonsson i pensionshänseende icke borde bliva sämre ställd än ovannämnda kokerskor, ansåge departementen, att berörda pensionsgrunder borde jämväl i här förevarande fall komma till användning. Utmänt enligt dessa grunder skulle den Jonsson tillkommande pensionen uppgå till 720 kronor ($530 + 70 + 127 = 727$, efter avrundning 720) eller samma belopp, vartill pensionen bestämts för ovannämnda Björling, vilken varit i statstjänst i omkring 20 år. Jonssons pension torde, i en-

lighet med vad som i allmänhet pläгат ske, böra tillkomma henne från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades från sin anställning vid regementet. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Jonsson finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigades från sin ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 720 kronor.

Statskontoret, som den 16 juli 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har förklarat sig intet hava att erinra mot bifall till förevarande framställning på det sätt arméförvaltningen tillstyrkt.

Genom brev den 3 augusti 1929 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Jonsson finge tillsvidare, räknat från och med månaden näst efter den, varunder hon erhöle entledigande från sin ifrågavarande anställning, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 60 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Jag biträder myndigheternas förslag om beredande av pension åt Jonsson. Även i fråga om pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad myndigheterna därutinnan föreslagit. Enligt vad jag inhämtat, har Jonsson ännu icke lämnat sin anställning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kokerskan vid Jönköpings-Kalmar regemente Augusta Jonsson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 720 kronor.

2:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens civila departement överlämnad skrivelse den 4 juli 1929 har *chefen för Jämtlands fältjägerregemente* gjort framställning om beredande av pension åt kokerskan vid regementet Märta Karolina Lundin, född Sjölander.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lundin, som är född den 22 september 1876, varit anställd såsom kokerska vid Jämtlands fältjägerregemente sedan den 1 november 1912, vilken anställning hon fortfarande innehar; att hon sålunda tjänat kronan i över 17 år; att hon vid rege-

Ang.
pension
åt kokerskan
Märta Karo-
lina Lundin,
född Sjö-
lander.

mentet uppburit en avlöning, som — frånsett dyrtidstillägg — uppgått till 930 kronor för år, varjämte hon åtnjutit förmån av fri bostad, kost, bränsle, lyse och tvätt; att hon från statens järnvägars änke- och pupillkassa uppbär en årlig pension av 615 kronor efter sin avlidne man; att hon enligt läkarintyg lider av kraftnedsättning efter upprepade gallstensanfall samt på grund av sin ålder är mindre arbetsför i det arbete, som kräves i hennes befattning; att vederbörande regementschef såsom sin åsikt uttalat, att det i många avseenden påkostande och tunga arbetet inom regementets kök torde i någon mån hava bidragit till Lundins ohälsa; samt att hon efter bästa förmåga fullgjort sina åligganden och städse iakttagit ett mycket gott uppförande.

Chefen för norra arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 september 1929 anført, att enär Lundin endast vore omkring 53 år gammal, torde det kunna ifrågasättas, huruvida för närvarande över huvud taget någon pension borde beredas henne på grund av hennes befattning såsom kokerska vid Jämtlands fältjägarregemente. Med hänsyn till innehållet i handlingarna bilagt läkarintyg och i betraktande av Lundins relativt långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst hade departementet emellertid icke velat motsätta sig ett förslag om beredande av sådan pension åt henne. Vad anginge beloppet av den pension, som sålunda syntes böra tillkomma Lundin, finge departementet hänvisa till vad 1927 och 1929 års riksdagar beslutat i fråga om pension åt förra kokerskan vid Norrlands artilleriregemente Anna Juliana Nilsson (riksdagens skrivelse den 25 maj 1927 nr 214 p. 48) samt förra kokerskan vid intendenturkompaniet å Karlsborg Hilma Charlotta Katarina Björling (riksdagens skrivelse den 28 maj 1929 nr 215 p. 31). Enär dessa kokerskors pensioner bestämts i enlighet med de i kungörelsen den 15 januari 1926 angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen angivna grunder, torde den kokerskan Lundin tillkommande pension böra bestämmas enligt samma grunder. Utmätt enligt dessa grunder skulle Lundins pension uppgå till 660 kronor ($530 + 28 + 111 = 669$, efter avrundning 660). Emellertid åtnjöte Lundin pension efter sin avlidne man. Då man vid bestämmandet av Lundins här ifrågasatta pension icke torde kunna bortse från nämnda förhållande, syntes det departementet, som borde ovannämnda av departementet föreslagna pensionsbelopp något reduceras. I avsaknad av precedensfall ansåge sig likväl departementet icke böra föreslå något lämpligt reduktionsbelopp. Den Lundin tillkommande pensionen torde, i enlighet med vad som i allmänhet pläгат ske, böra utgå från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades

från sin anställning vid regementet. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lundin finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigades från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension med belopp, som Kungl. Maj:t, med hänsyn till vad departementet ovan framhållit, ansåge skäligt.

Statskontoret, som den 27 september 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att då Lundin efter en tjänstetid av 17 år inom kort nödgades på grund av sjukdom lämna sin befattning vid Jämtlands fältjägarregemente och därefter vore för sitt uppehälle beroende av den pension å 615 kronor för år, hon såsom änka efter befattningshavare vid statens järnvägar åtnjöte från statens järnvägars änke- och pupillkassa, syntes det statskontoret billigt, att någon pension av statsmedel bereddades henne. Då arméförvaltningens civila departement ifrågasatt, att det pensionsbelopp, som eljest skulle finnas skäligt, borde i någon mån reduceras med hänsyn till den änkepension, som Lundin innehade, tillåte sig statskontoret framhålla, att en reduktion av sådan anledning visserligen förekommit med avseende å pension åt vid riksbanken anställd städerska, som i egenskap av änka efter vid riksbanken anställd vaktmästare innehade pension från bankostatens änke- och pupillkassa, såsom framginge av bankoutskottets utlåtanden nr 19/1926 punkt 2 och nr 20/1928, men att vid riksdagens beslut om tjänstepensioner åt kvinnliga befattningshavare i allmänhet icke syntes hava vidtagits någon reduktion av pensionsbeloppet av dylik anledning, såsom exempelvis framginge av 1929 års riksdags beslut i anledning av propositionen nr 27 punkt 2 om pension åt amanuensen Rosa Christina Norström och propositionen nr 211 om pension åt kanslibiträdet Anna Scherdin. Vad beträffade nu föreliggande fall, ansåge statskontoret någon nedsättning i det av nämnda departement uträknade pensionsbeloppet 660 kronor icke i vidare mån böra äga rum än att pensionen bestämdes till ett belopp av 600 kronor.

I likhet med myndigheterna anser även jag, att Lundin bör beredas pension av statsmedel. I betraktande av Lundins jämförelsevis låga levnadsålder och då hon ännu icke torde sakna utsikt till någon arbetsförtjänst, har jag emellertid i detta fall icke funnit så ömmande förhållanden föreligga, att jag ansett mig kunna biträda statskontorets förslag i fråga om pensionsbeloppets storlek. Jag ber att få erinra om att 1929 års riksdag i ett jämförbart fall på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 137 punkt 5) beviljade ett pensionsbelopp av 480 kronor. Jag har av ovan angivna skäl funnit mig böra föreslå, att pensionen för Lundin bestämmas till sistnämnda belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kokerskan vid Jämtlands fältjägerregemente Märta Karolina Lundin, född Sjölander, må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 480 kronor.

3:o.

Ang.
pension
åt tvätterskan
Anna Teresia
Karlsson,
född Hagman.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 31 juli 1929 har *militärbefälhavaren på Gotland* gjort framställning om beredande av pension åt tvätterskan vid Gotlands truppers ångtvättinrättning Anna Teresia Karlsson, född Hagman.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karlsson, som är född den 15 juli 1867, sedan den 10 mars 1915 varit anställd såsom tvätterska vid Gotlands truppers ångtvättinrättning, vilken anställning hon fortfarande innehar men kommer att lämna den 1 juli 1930; att hon sålunda tjänat kronan i omkring 15 år; att hennes avlöning, inberäknat dyrtidstillägg, under senare åren uppgått till i medeltal omkring 1,230 kronor för år; att hon lider av åderbräck och bensår och att hennes arbetsförmåga på grund därav är väsentligt nedsatt ävensom att hennes arbete av läkare ansetts skäligen kunna antagas hava i väsentlig grad bidragit till uppkomsten av hennes sjukdom; att hon utfört henne åliggande arbete till full belåtenhet; samt att hon saknar anhöriga, som kunna bidra till hennes uppehälle.

Med överlämnade av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 augusti 1929 anfört, att i betraktande av Karlssons av sjukdom nedsatta arbetsförmåga samt hennes väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon efter erhållet avsked från sin anställning komme i åtnjutande av årligt understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, hölle departementet före, att, då ifrågasvarande tvätterskas anställningstid i statens tjänst den 1 juli 1930 komme att uppgå till omkring 15 år och 3 månader, understödet till henne borde, i likhet med vad riksdagen uti skrivelse den 1 juni 1928, nr 352, under p. 21, tillerkänt förra tvätterskan vid Svea ingenjörkår, änkan Kristina Matilda Andersson, född Lundqvist, vilkens anställningstid i statens tjänst uppgått till omkring 15 år, bestämmas till 600 kronor för år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Karlsson finge från och med den 1 juli 1930 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 26 augusti 1929 instämt i vad arméförvaltningens intendentsdepartement i ärendet anfört och hemställt.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag icke har något att erinra emot det av myndigheterna föreslagna pensionsbeloppet, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tvätterskan vid Gotlands truppers ångtvättinrättning Anna Teresia Karlsson, född Hagman, må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, dock tidigast från och med den 1 juli 1930, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

4:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 25 februari 1929 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt arbeterskan vid fabriken avdelning å Marieberg Maria Kastman, född Kers.

Ang.
pension
åt arbeterskan
Maria Kast-
man, född
Kers.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Kastman, som är född den 15 juni 1885, varit anställd vid ammunitionsfabriken avdelning å Marieberg sedan den 3 mars 1902, vilken anställning hon fortfarande innehar; att hon sålunda tjänat kronan i omkring 28 år; att hennes avlöning vid fabriken under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 1,730 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; att hennes arbetsförmåga på grund av struma är och torde komma att förbliva väsentligt nedsatt; att hon under sin tjänstetid iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet; samt att hon är gift med instrumentmakaren Karl Edvard Kastman, född den 10 december 1886, vilken år 1928 varit för inkomst- och förmogenhetsskatt taxerad till ett belopp av 3,310 kronor.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 mars 1929 anfört, att departementet funne billigt, att arbeterskan Kastman på grund av sin långvariga tjänstetid vid ammunitionsfabriken tillerkändes pension under sin återstående livstid. I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen funne departementet sig med hänsyn till hennes mans inkomst böra föreslå ett belopp av 500 kronor för år räknat. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja arbeterskan Kastman en årlig pension under hennes återstående livstid av 500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då hon avginge från sin tjänst vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret, som den 2 april 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att arbeterskan Kastman visserligen hade uppnått en levnadsålder av allenast 43 år, men enligt fabriksläkarens intyg lede hon av sjukdom (struma), och hennes arbetsförmåga vore och förbleve till följd

därav väsentligen nedsatt. Vid sådant förhållande syntes hon icke länge kunna bibehållas vid sin arbetsanställning. Då hon med goda vitsord arbetat vid fabriken under 27 år, torde någon pension böra henne beredas. Mot vad arméförvaltningens artilleridepartement i sådant hänseende föreslagit ville statskontoret icke göra annan erinran än att den föreslagna pensionen torde böra något jämkas enligt regeln, att pensionsbelopp borde vara i fullt krontal jämmt delbart med tolv, samt alltså bestämmas till 504 kronor.

Med hänsyn till vad i ärendet sålunda förekommit anser jag billigt, att något understöd av statsmedel beredes arbeterskan Kastman. I fråga om understödsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbeterskan vid ammunitionsfabriken Maria Kastman, född Kers, må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 504 kronor.

5:o.

Ang.
pension åt
förra arbeter-
skan Emma
Josefina Ros-
sander,
född Djerf.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 22 juli 1929 har *tj. styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt förra arbeterskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Emma Josefina Rossander, född Djerf.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Rossander, som är född den 10 juli 1864, varit anställd vid Stockholms tygstation under tiden 1 mars 1887—1 juni 1897 samt vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg sedan den 23 november 1901 intill den 1 september 1929 och sålunda tjänat kronan i omkring 38 år; att hennes arbetsinkomst under de senare åren utgjort i medeltal 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; att hennes arbetsförmåga på grund av hög ålder är väsentligt nedsatt; samt att hon under sin anställningstid iakttagit ett synnerligen hedrande uppförande samt erhållit de bästa vitsord för flit och arbetsduglighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 augusti 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att Rossander genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. Pensionen torde böra bestämmas till 900 kronor för år, vilket i allmänhet varit maximibelopp för pension åt kvinnlig daglönare med en tjänstetid av över 35 år, och hemställde departementet således, att Kungl. Maj:t måtte

föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Rossander en årlig pension under hennes återstående livstid av 900 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då hon entledigades från sin anställning vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret, som den 10 augusti 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid, under erinran om Kungl. Maj:ts under punkt 6 i proposition nr 46 till 1929 års riksdag framställda förslag om pension åt arbeterskan vid ammunitionsfabriken K. A. Andersson (bankoutskottets utlåtande nr 24 p. 34), anfört, att statskontoret, som i likhet med arméförvaltningen ansåge goda skäl tala för att Rossander erhöles ett årligt understöd av statsmedel, tillstyrkte, att åt henne utverkades en årlig pension till belopp av 876 kronor.

Genom brev den 30 augusti 1929 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Rossander finge tills vidare, räknat från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades från sin ifrågavarande anställning, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 70 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Med hänsyn till Rossanders 38-åriga, väl vitsordade anställning anser jag i likhet med arméförvaltningens artilleridepartement, att pensionen för henne bör bestämmas till 900 kronor för år. Detta belopp har av 1928 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 138 punkt 9) beviljats förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken Anna Rombén, vilken innehade en anställningstid av 36 år.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken Emma Josefina Rossander, född Djerf, må från och med den 1 september 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

6:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 22 juli 1929 har *tj. styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt förra arbeterskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Kerstin Andersson.

*Aug.
pension åt
förra arbeterskan
Kerstin
Andersson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson, som är född den 23 december 1861, under tiden 7 januari 1881—31 augusti 1929 varit anställd vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg och sålunda tjänat kronan i mer än 48 år; att hennes arbetsinkomst under de senare åren utgjort i medeltal 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; att hennes arbetsförmåga på grund av hög ålder är väsentligt nedsatt; samt att hon under sin anställningstid iakttagit ett synnerligen hedrande uppförande samt erhållit de bästa vitsord för flit och arbetsduglighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 augusti 1929 anför, att departementet ansåge billigt, att Andersson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. Med hänsyn till Anderssons ovanligt långa tjänstetid (över 48 år) torde pensionen böra bestämmas till 996 kronor för år. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningstaten bevilja Andersson en årlig pension under hennes återstående livstid av 996 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då hon entledigades från sin anställning vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret, som den 10 augusti 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anför, att statskontoret i likhet med arméförvaltningen ansåge, att något årligt understöd borde beredas Andersson. Såvitt statskontoret hade sig bekant, hade emellertid ett så högt pensionsbelopp som det av arméförvaltningen ifrågasatta, eller 996 kronor, endast i ett fall beviljats en arbeterska (1928: prop. nr 138 p. 9; riksdagens skr. nr 352 p. 32), vilken dock under mera än 50 år varit anställd i statens tjänst. För sin del ville statskontoret förorda, att en pension till belopp av 960 kronor utverkades åt Andersson.

Genom brev den 30 augusti 1929 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Andersson finge tills vidare, räknat från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades från sin ifrågavarande anställning, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 80 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Med hänsyn till Anderssons 48-åriga anställningstid synes mig det av statskontoret förordade pensionsbeloppet vara väl avvägt.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken Kerstin Andersson må från och med den 1 september 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 960 kronor.

7:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 4 april 1929 har styresmannen för ammunitionsfabriken gjort framställning om beredande av pension åt förra arbeterskan vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Per Jons Anna Andersson.

Ang.
pension åt
förra arbe-
terskan Per
Jons Anna
Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson, som är född den 2 september 1870, varit anställd vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg under tiden 1 oktober 1897—30 september 1929 och sålunda tjänat kronan i 32 år; att hennes arbetsinkomst under de senare åren utgjort omkring 1,920 kronor, inklusive dyrtidstillägg; att hon på grund av sjuklighet är oförmögen till fortsatt arbete vid ammunitionsfabriken; att hon under sin anställning visat god arbetsduglighet och iakttagit ett hedrande uppförande; samt att hon är medellös och oförmögen att sig själv försörja.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 juli 1929 anført, att departementet ansåge billigt, att Andersson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av sådan pension finge departementet föreslå, att denna bestämdes till 852 kronor om året, motsvarande vad som enligt tidigare tillämpade grunder beviljats kvinnlig daglönare med en tjänstetid av omkring 30 år. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Andersson en årlig pension under hennes återstående livstid av 852 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då hon slutade sin anställning vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret, som den 10 augusti 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att ämbetsverket intet hade att erinra mot bifall till förevarande framställning, på sätt arméförvaltningen hemställt

Genom brev den 30 augusti 1929 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Andersson finge tills vidare, räknat från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades från sin ifrågavarande anställning, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 70 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne

blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

I likhet med myndigheterna anser jag, att Andersson bör beredas någon pension av statsmedel. Emot det av myndigheterna föreslagna pensionsbeloppet har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken Per Jons Anna Andersson må från och med den 1 oktober 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o — 7:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Georg Z. Topelius.
